

2023. december

Trubnik

X. évf. 11. szám

**MINDEN KEDVES OLVASÓMNAK
SZERETETTELJES KARÁCSONYT
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNOK!**

**VŠETKÝM MOJIM CITATELOM PRAJEM
VESELÉ PREŽIETIE VIANOCNÝCH SVIATKOV
A VSETKO NAJLEPSIE V NOVOM ROKU!**

In memoriam

Dr. Turi-Kovács Béla

Csupán most érkezett a szomorú hír: pár héttel nyolcvannyolcadik születésnapja előtt, 2023. november 3-án Dr. Turi – Kovács Béla örökre elhagyott minket a földi világon.

Tudtuk, hogy idős volt, és azt is, hogy pár hete gyengélkedett, de mágis hihetetlennek tűnik, hogy a mindig erős és tetterre kész ember már nincs köztünk, csak lélekben.

Biztos vagyok abban, hogy az elkövetkező napokban számos megemlékezést, méltatást olvashatunk majd dr. Turi-Kovács Béláról. Ezekben ismertetik majd a pontos életrajzi adatokat, munkásságának lényegét. Én magam döntően csak személyes érzéseimről szeretnék írni. Számomra több okból és szempontokból is kivételes egyéniség volt. Kezdjük az elején. Ha végigvesszük ismerettségi körünket, és azt, hogy kit mióta ismerünk, elmondjuk hogy 10 – 20 éve, pár hónapja, de ritkán tudunk pontos dátumot megjelölni. Azt viszont tudom, hogy mi pontosan 1974. január 16-án délelőtt ismertük meg egymást, tehát lassan ötven éve...

Az ismeretségből kollegiális, baráti viszony alakult ki, és Béla Bátyám atyai barátként, segítő bátyként állt mellettem az elmúlt évtizedek sokszor nehéz és szomorú. Néha örömteli napjaiban is. Ezen időszak alatt én is eészese lehettem az Ő életének, mind magánéleti, mind hivatali politikai pályájának.

Örömmel láttam azt a több, mint negyven évet,

amit feleségével boldog házasságban eltöltött, és láthattam azt a büszkeségre egyetlen fia sikerei felett érzet. Szeretettel fogadta menyét, imádkozta unokáit, akikkel sokat foglalkozott.

Jogász pályája nem könnyen indult, hiszen 1956-os tevékenysége miatt hosszabb időre kizárták az egyetemről, de tanulmányai befejezését követően teljesülhetett nagy vágya, és ügyvédként dolgozott. Már a rendszerváltás előtt közéleti szereplést vállalt, ebbe a munkájába is több alkalommal bevont.

Kisgazda érzelmeit, beállítottságát soha nem tagadta, sőt hirdette. Nem csoda, hogy nézetei így irányultak, hiszen korán elveszített édesapja halála után is nehezen élt a család, a kuláklista, a beszolgáltatás rémségeit kellett átélniük.

Kisgazdaként, a FIDESZ tagjaként negyed évszázadot dolgozhatott parlamenti képviselőként, több évet miniszterként is. Keveseknek adatik meg, hogy az Országgyűlés korelnöke lehessen. Ő viszont több alkalommal is betölthette – haláláig – ezt a tisztséget. Ha jól tudom, az utolsó olyan országgyűlési képviselő volt, aki személyesen is részt vett az 1956 -os forradalomban és szabadságharcban.

Megalapította a Kisgazda Polgári Egyesületet, melynek a kezdetektől haláláig az elnöke, igazi vezére volt. Hirdette és gyakorolta a hármas jelszót: Isten, Haza Család.

Kevés olyan embert ismerek, aki nem teologusként úgy ismerte a bibliát, mint ő, aki olyan szívesen járta a hazai tájakat, és úgy megértette a vidékieket is, mint Ő, és aki úgy ragaszkodott családjához, mint ő.

A munka éltette, még pár évvel végleges távozása előtt – utolsó hosszab találkozásunkor – is hivatalos ügyekről tárgyaltunk, az általa készített fogalmazványt tekintettük át.

Nehéz volt látni testi gyengülését az erős lélek mellett, és azt érezni, hogy talán jobb, ha megpihenhet, mint nem a neki tetsző életet élje.

Sokunk imája meghallgatásra talált, szerettei, családja körében, otthonában elaludhatott. Olyan igaznak tűnnek Somogyvári Gyula sorai: mikor

már imádság volt csupán a lelke megváltó Jézus magához emelte.

Tisztelt Elnök Úr, kedves Béla Bátyám!

Köszönöm azt a sok jót és gondoskodást, amit Tőled kaptam, amit a Kisgazdák kaptak Tőled, és amit Magyarországnak adtál.

A Veled folytatott beszélgetések, bölcs tanácsaid,

éleslátásod mind-mind nagyon fog hiányozni, már most is hiányzik. Kívánom, hogy iimádott Édesanyád mellett legyen békés és nyugodt pihenésed.

Öszintén írom: nem felejtetek.

Dr. Bakos Zoltán

Dr. Turi-Kovács Béla

Életrajza röviden

Dr. Turi-Kovács Béla 1935. december 2 –án született a Békés megyei Endrődön, szülei egyetlen gyermekeként.

Édesapja hivatalnok volt, míg édesanyja háztartásbeli. Sajnálatos módon édesapját korán elveszítette, ami megnehezítette a család további életét.

1954-ben érettségizett a Mezőtúri Gimnáziumban. A budapesti ELTE jogi karára járt, 1956-ban részt vett a forradalomban, ezért az egyetemről kizárták. 1959-ben kapott csak diplomát.

Forradalmi tevékenysége miatt előbb csak segédmunkási állást kaphatott a Fővárosi Vízműveknél, majd úszómesteri képesítést szerzett, és a Fővárosi Főigazgatóság úszómestere lett.

Egyetemi tanulmányai befejezését követően felvették a Pest Megyei Ügyvédi Kamarába, ahol ügyvédjelölti tevékenységet folytatott, majd 1963-ban tett ügyvédi szakvizsgát. Ezt követően a Szentendrei Ügyvédi Munkaközösség tagjaként dolgozott egészen 1991-ig, amikor a jogszabályi változások folytán egyéni ügyvéd lett, változatlanul Szentendrén.

1956 októberében lépett be a Független Kisgazdapártba. 1986-ban lakossági jelölés alapján tanácstaggá választották Szentendrén. 1988-1990-ben MND tag. 1990 októberében független jelöltként bejutott a városi képviselő testületbe, négy évig vezette a jogi és igazgatási bizottságot.

1994 tavaszán kisgazda képviselőjelölt. Ugyancsak 1994-ben lett az FKGP tagja. 1996-ban Pest megyei elnökké, 1998 nyarán országos pártfőtitkár-helyettesé választották. A kisgazda pártharcok következtében 2001. februárjában lemondott

országos elnökségi tagságáról, majd párttagságát felfüggesztették, tisztségeitől megfosztották. Ezután többekkel együtt megalapította a Kisgazda Polgári Egyesületet, amelynek elnöke lett, és ezt a tisztségét haláláig betöltötte. 1998 májusban a Pest megyei listáról került be a törvényhozásba, frakcióvezető-helyettes és a környezetvédelmi bizottság alelnöke lett.

2000. december 4-én átvette és a ciklus végéig vezette, a Környezetvédelmi Minisztériumot. 2001. decemberben választási megállapodást kötött a Fidesz – Magyar Polgári Párttal, amelynek értelmében tíz kisgazda képviselő egyéni jelöltként indult a polgári összefogás keretén belül. 2002. áprilisban mandátumát a Fidesz /MDF közös országos listáról szerezte.

A 2006. évi országgyűlési választásokon, országos listán szerzett mandátumot. 2006. május 6 –tól frakcióvezető helyettes, 2009. május 25-től a Környezetvédelmi bizottság alelnöke.

A 2010. évi országgyűlési képviselői választáson a Pest megyei listán szerzett mandátumot. A 2014. évi a 2018. évi és a 2022. évi országgyűlési képviselői választáson a Fidesz országos listáján szerzett mandátumot. Több cikluson keresztül betöltötte az Országgyűlés korelnöki tisztségét.

Munkáját mindvégig teljes odaadással és kötelességtudóan ellátta. Mindig szívén viselte családjá rokonai és munkatársai, kisgazda barátai sorsát és szükség esetén segítette is őket.

Emlékét fájó szívvel, kegyelettel megőrizzük, és mindent megteszünk annak érdekében, hogy az ő általa megkezdett nemes munkát folytassuk.

Kékesi Márton

Gondolatok az elmúlt hét év beruházásairól

Az elmúlt években, falunkban több olyan beruházás történt, mely igazán nem válik dicsőségére annak, aki ezeket levezényelte. Minden beruházásnál az Önkormányzat kénytelen volt belnyúlni a zsebébe a meghatározott költségeken felül. Esetenként a beruházások ad hoc ötleteknek tűnnek. Az, hogy milyen érdekek mentén alakultak ki, azt nem tudni.

Az orvosi rendelő igen hosszú és várakozásokkal teljes építése volt az első, mely nem sikerült igazán. Jobb az épület háta mögötti részt nem nézni. Most mozgássérült parkoló kialakítását kezdeményezte a Polgármester, mely költségét elfedi egy egy másik beruházás. Csak meg kell nézni máshol a mozgáskorlátozott parkolót, s annak kialakítását. Felfestik, táblával jelzik, s természetesen szélesebb, mint a normális parkoló.

Van új községháza, mely szintén lassan és bukácsolásokkal teli készült el. Az nem világos, hogy miért nem volt jó annak a három főnek a korábbi épület. A régi épület felújításával, korszerűsítésével tökéletesen megfelelné a célnak. Az testületi ülésekhez is elég, sőt nagy a korábbi önkormányzat épülete. Így ez a beruházás feleslegesnek tűnt, hiszen a régi épületet gondozni, karbantartani szükséges a károk megelőzése érdekében.

Az esővíz elvezető rendszer nem tűnik teljesen megfelelőnek. A korábban meglévő csatornákhöz való csatlakoztatás több helyen nem sikerült. Sőt a Kossuth utca végén lévő vízátvezető állapota még balesetet is okozott. Egyes helyeken a megmozgatott rézsük gondot hoztak magukkal. Nem utolsó sorban az önkormányzat feladata az útmentén ezen elvezetők karbantartása az út mellett lévő vízelvezetők esetében. (Közút határa) Ezt egy miniszteri rendelt írja elő mint vízelvezetést az utakról.

Az Aptákúti patak medrének befedése, és egyéb mederrel végzett munkák sem igazán befejezettek. A Petőfi utcai részen a meder nem lett a „kis futball pályáig” befejezve. Úgy tűnik, az már nem a Petőfi utca része. A háziorvosi rendelőnél a Honvéd és Kossuth utak irányába vezető hídnál szintén nem lett befejezve a projekt. Mégis átvették. A Béke utca végén ott tárolják több éve a beruházásból

maradt elemeket, megakadályozva több turista gépjármű számára a parkolást. Egyúttal romváros képést lefestve.

A Petőfi Sándor utcában történt felújítás nem a teljes utcára vonatkozik, hanem csak egy darabig. Szóval ez sem lett befejezve, valamint a vízelvezése sem tökéletes, ahogy ezt a mellékelt kép is igazolja.

“FÓT HÁTÁN, FÓT”

Így néz ki a felújított Petőfi utca! Éppen, elődeink végső nyughelyének bejáratánál.

A Kékes utcában a tulajdoni viszonyokat nem vették figyelembe, ezért annak javítása is félbemaradt, így újabb beruházás vár befejezésére.

A Honvéd utcában a felújítást követően az a fránya víz okozott problémát, mellyen csak utólagos munkával lehetett javíthatni. Ahelyett, hogy műszaki megoldásként a csapadékvizet a korábban kilakított csatornába vezették volna. A Honvéd utca Petőfi téri végénél ismét megszavazott az Önkormányzat beruházásra összeget.

A sportöltöző átalakítása és turisztikai központtá alakítása az önkormányzat pénzét nyeli el. Az, hogy csak most kezdenek el gondolkodni azon, hogy mit is kezdjenek ezzel az újonnan kialakított épülettel, az azt jelenti, hogy nem gondolták át a beruházást. Gondolom, hogy aki ezt erőltette, az a saját beruházásban előre gondolkodik. Az, hogy a beruházás előkészítési, tervezési, kivitelezési, vagy egyéb hibája miatt követel több pénzt, azt később

lehetne egy teljesen külső, obbjektív szakértő által megtudni. Mindenesetre az, hogy ott azt az épületet, fennt kell tartani, az az Önkormányzat további kiadását növeli. Nem ismert még a működtetés egyéb feltétele. Erről inkább nem írok. De hát a beruházás még nincs befejezve. A gomb és a kabát esetét látom ebben a beruházásban.

Természetesen a legnagyobb gondot még mindig nem oldotta meg az erre illetékes. A faluban nagy számban megjelenő turista gépjármű elhelyezését. Ezt akár az új önkormányzat épületének árából korábban meg lehetett volna oldani. Csak forgalom szervezés és egyes utak kialakítása kellett volna. A lényeg, hogy még mindig nincs megoldva a kérdés. Elsőként ezt kellene megoldani, s a sok turista nem látná például a Béke utcai rally pályát, az utca végén lévő esetenként sártengert, s még

folytathatnám. A turisták akár fizetnének is a megfelelő jól kialakított parkolásért. Csak körbe kell nézni azokon a településeken, ahol nagyszámú turista jelenik meg.

Azt pozitívumként értékelem, hogy egyes rossz állapotban lévő föld utakra az Önkormányzat áldozott összegeket. Ezen utak megfelelő burkolattal történő ellátását korábban kellett volna tervszerűen végezni. De hát jön az önkormányzati választás, s szükségesek a szavazatok, s most kell az újraválasztásért az elmúlt hét év mulasztásait részben pótolni, mutatva, hogy teljesít az, akinek ez a feladata. Ezzel elfedve a korábbi lemaradások okozta lakosok elégedetlenségét.

Sweickhardt Gotthilf

Sátortetős házaink

Valami idióta kitalálta, és persze mint minden baromság, ez is futótűzként terjed, hogy 50-70 éve bagóért jutottak hozzá egy házhoz a nagyszülők. Egy mai 20-30-asnak meg meg kell gebedni egy lakásért.

Nekik, mármint a korosztálynak milyen könnyű volt! – Mondogatják.

A valóság az, hogy ha cserélni kellene, a mai kényelmes korosztály beledöglene abba, amit azok az emberek végigdolgoztak!

Most már sajnos engem is beleértve!

Komolyan ezt gondoljátok, te Atyaúristen'?!

Azok az emberek, a házaikat szó szerint a két kezükkel építették!

Nem építették egy generálkivitelezővel, hanem elmentek a munkába, - mert munkahelye akkor mindenkinek volt, mert kellett lennie, különben irány Baracska – munkatábor. Hazajöttek, és sötétedésig dolgoztak hétköznapi, reggeltől-estig, és hétvégén is!

Gépek nélkül, kézi erővel, szomszédokkal, családtagokkal,- ami elsőre ugyan jól hangzik- de, azt ne feledjük el, hogy azt a segítséget vissza is kellett ám adni!

Nem volt személyautó, sem magán teherautó. A volánnál kellett „bizalmas kapcsolatok árán” megrendelni. Lovaskocsival, talicskával, biciklivel, vödörrel, kalapáccsal, lapáttal ténykedtünk. Ha volt

valakinek betonkeverője az már király volt. A többiek kézzel keverték a maltert a nagy ládában!

Mellette a többség ugyanúgy több gyereket nevelt, dolgozott napi 8 órát, mellette háztartást vezetett, kertet-mezőket művelt, és jószágokat tartott, gondozott, etetett!

A nők nem körmöshöz, meg szoliba jártak, hanem hajnalban keltek, hogy nokedlit, pörköltet, vagy töltött káposztát főzzenek a munkásoknak, majd amikor azok megjöttek, ugyanúgy odaálltak kőkeményen a lapát mögé nap, mint nap, megfogták a téglát, keverték a maltert, úgy, ahogy most a sok ficsúr nem is tudná!

Nem volt telefon, ha valamit akartak, elmentek személyesen.

Nem volt OBI, Praktiker, vagy webáruházak, mindenért rimánkodni, vagy zsebbe csúsztatni kellett, hogy legalább valamilyen alapanyaghoz jussanak! Nem hívtak az emberek még a fűnyíráshoz is szakembert, csak tették a dolgukat, amit lehetett, szakember nélkül!

Nem a facebookon, meg a Tik-Tokon lógtak, mint a mostaniak, hanem mindig volt mit tegyenek!

Nem gyepszőnyeg volt az udvaron, hanem veteményes!

Hajnalban keltek az állatokhoz, télen feldolgozták azokat, amíg ma te síelni jársz!

A töredékét nem teszik a mostani fiatalok annak,

amit szüleik, most már inkább nagyszüleik, de főleg a dédszülők megtettek a házaikért!

Bizony, bizony a töredékét sem, és mégis azt mondják, nekik könnyebb volt?!

Könnyebb?!

Bizony mondom, nem volt könnyebb! Valójában sokkal nehezebb volt akkor az élet!

Sokkal többet tettek azért, hogy legyen valamijük, mint a ma embere! Így volt bizony, mert tudták, tudtuk, hogy nem mástól kell várni a boldogulást!

Úgyhogy szerintem kedves ifjak inkább abba kellene hagyni a siránkozást!

Tegyétek meg a negyedét annak, mint amit ők megtettek, hogy most egy házban küzdhessenek a fennmaradásért, és biztos lesz egy kis, egyszerű otthonotok, amire majd az unokáitok azt mondhatják, jó hogy megszereztétek. Ti meg legyetek addig is büszkék azokra az emberekre, akik felépítették az országot a háború után, úgy, hogy töredék lehetőségük sem volt meg a mostaniakhoz képest.

Volt viszont valamilyük, ami ma nagyon keveseknek.

Szorgalmuk, akaratuk, kitartásuk, alázatuk, eltökéltségük! Itt kell keresni az okokat!

F R építőmester

Látnivalók a Pilisben

DOBOGÓKŐ

A helynév legvalószínűbb magyarázata: amint a katedra („dobogó”) kiemelkedik az osztályterem alacsonyabb szintjéből, úgy magasodik a környező hegyek fölé a 699 tszfm kilátó illetve terepalakulat.

TÉRY-RELIEF

A kilátóban kötömbre erősített bronz relief Dr. téry ödön (1856-1917) orvos, Budapest közegészségügyi felügyelője arcképével (Christián Sándor szobrászművész alkotása 1926-ból) A szervezett magyar természetjárás egyik megalapítója volt az 1880-as években.

TÚRISTAHŐSÖK EMLÉKMŰE

A volt turista szálló bejárata előtt 1931-ben termésköböl emelt gúla, rajta emléktábla az I. világháborúban elesett turisták nevével (A hajdani kardot és sisakot már csak korabeli fényképeken láthatjuk). Az 1990-es évek derekán rekonstruálva és kiegészítve egy II. világháborús hasonló emléktáblával. Az emlékmű kettőskeresztjét a

helybeliek elmondása szerint Rákosi Mátyás személyesen távolította el 1950 körül.

HÁROMMEZŐ

A közúttal szomszédos tisztáson hajdan csemetekert volt, amelyet három mezőre osztottak: valószínűleg egy éves magágyi, több éves („iskolázott”) csemetenevelésre és egy ugarolt részre. Feltételezhetően itt állt a már csak turista szájhagyományból ismert, fából épült „Malva kunyhó” a legelső térségi menedékház. (a mai Turista múzeum) elődje.

FAGYOSKATONA

1848/49 telén egy, a községből Vácra (szabadságra?) igyekvő katona szenvedett itt fagyhalált.

PERESHEGY

Vélhetően a Magyar Királyi Vallás – és Közalapítvány itteni erdőgondnoksága és a pilisszentkereszti volt Úrbéresi Telkesek és Zsellérek Erdőbirtokossága közötti birtokviszály tárgyát képező, per alatt is állt földrészlet az erdőben.

KOPANYICA

Kapásnövények és szőlő termesztésére alkalmas dűlőnév. E szlovák szó magyar megfelelője: kapáló hely.

BENCEKÚT

Klastrompusztával szomszédos, ettől DNY-ra eső vízenyős terület. Az elposványódott forrás neve hajdani bencésekre utal, akik a pálosokat megelőzték itt, de monostoruk a tatárpusztítás áldozata lett (Zsarnóczay községi jegyző 1864. febr. 28-i jelentése) Igen nag valószínűséggel állítható a régészek szerint is, hogy e lerombolt bencés rendház köveiből és ennek helyén építették fel az imént pálosok a már fentebb említett legelső anyaházukat. Pilisszentkereszt déli részén található.

CSOBÁNKA

Feltételezhetően egy régi magyar szó: csobán = pásztor e helynév magyarázata. A csobánka hajdan pásztorként jelentett.

SZENTKÚT (Csobánkai)

Környékszerre ismert, kedvelt erdei búcsújáró – és kegyhely. Különösen a budapesti fiatal családok látogatják szívesen. A hagyomány szerint 1842-ben egy erre legeltető pásztornak Mária-jelenése volt itt, miközben állatait itatta a forrásnál. A rendkívüli hírre a falu népe is kijött, és a betegek váratlanul meggyógyultak.

Rövidesen egyre többen, sőt a mai napig felkeresik e kedves helyet imádkozni, pihenni és gyógyulást remélni. Az 1844-ben épített és 1938-ban átépített kápolnát mintegy 30 éve bővítették és felújították Kapcsándi Béla Zsigmond helyi bencés plébános kezdeményezésére és tevékeny részvételével. A szépen berendezett erdei kápolna mellett harangláb és kőlépcső-lejárattalálható a szomszédos foglalt forráshoz. A forrás fölötti grotta, benne Mária-szoborral, szintén 1938-ból való. A helyi lakosság a területileg illetékes Erdészeti és főleg a pesti zarándokok rendben tartják, de a vandál pusztítás sajnos e kegyeleti helyet sem kíméli.

Dobay Pál erdőmérnök, nyugd. erdőfőfelügyelő

Meghittség

Száz néhány éve még ilyen kulipintyóba éltek az őseink, de rengeteg gyerekkel körülvéve. Óriási családi boldogságban összezsúfolódva. Idén volt az 50 éves érettségi találkozónk. A budapesti volt gimnáziumban. Régen is 700 gyerek járt oda, és

most is ugyanannyi. Az épületet viszont a húszszorosára bővítették. Négy emelet magas, 70 méter hosszú „társalgóval”. A „számtek” teremben 50 géppel. Konditerem (hatalmas) rengeteg „kínzóeszközzel”, és szaunnával! 250 fős

színházteremmel, kápolnával. Katolikus, református, unitárius és görög katolikusok részére. Lelátós tornaterem, ebédlő, stb. Mindezek az épületen belül. Egy „népstadionnyi területen. A hűtés és fűtés 23-25 C-ra vannak beállítva. EZÉRT EGYETLEN ABLAK SEM NYITHATÓ! Zaj, füst, por, polen, madárdal esélytelen a bejutásra. Az osztálytársaknak nevének Az osztálytársaknak kevés gyerekük van, és mégkevesebb munkájuk. Hatalmas házakban élünk.

Rengeteg gyerekszobával, de gyerekzsivaj nélkül, magányosan. Ez a tabletta...

Az iskola neve: Jedlik Ányos gimnázium. Aki szlovák származású, Csalóközi magyar bencés szerzetes, feltaláló, mérnök, fizikus, egyetemi tanár, filozófus volt, Pannonhalmán. 95 évet élt. 25 évesen találta fel a szódavízgyártást. Amit azóta is

minden ember fogyaszt az egész világon, mint „buborékos” vizet, valamint a szódásüveget nyomásszerkezettel. Ő találta fel a dinamót is, amit amit a generátor előtt minden autóban is alkalmaztak. Ezeken kívül 50-100 találmánya volt, amit minden elektromérnök ismer, de rajtuk kívül senki. Nem is sejti, hogy léteznek. Pedig naponta használjuk őket az élet minden területén. Én magam is csak a szódavíz ismerem és a dinamót, de a többi 50-ről

segédfogalmam sincs, pedig majdnem 200 éves találmányok ezek, és beépültek a mai gépeinkbe mint alkotórészek. Enyhén szénsavas források hegyvidékeken mindig léteztek, de a szódavíz előállítását és a nyomós üveget Jedlik találta fel.

Losonci Miklós

Gotthilf Schweickhardt

Sajnos csak ma tudtam elolvasni az Önkormányzat 2023.08.08-i ülésének jegyzőkönyvét. Az, hogy egy testületet hogy kell félrevezetni, az a 4. pontban jelenik meg igazán a felajánlásommal kapcsolatban. A Polgármester utolsó e tárgyban született levelében 2023. április 11-én írt nekem. Abban válaszolt a március 29-i levelemre, melyben kértem, hogy az önkormányzat készítse elő a megállapodást. A megállapodással kapcsolatos válasz helyett, elmagyarázta az adó szabályozásokat, s kérte, hogy vegyem fel a kapcsolatot az Adó iroda vezetőjével. Még másnap ezt megtettem, Az azt követő napon (április 14) az Irodavezető asszonynak megküldtem a Polgármester levelét, azért, hogy nem magamtól találtam ki a megkeresését. AZÓTA SEM AZ ADÓIRODÁTÓL, SEM A POLGÁRMESTERTŐL NEM ÉRKEZETT A FELAJÁNÁLÁSOMMAL KAPCSOLATBAN SEMMILYEN VÁLASZ. Szóval az augusztusi jegyzőkönyv 4. pontjában az egyik képviselő

kérésére adott válaszában a Polgármester nagyon csúsztatott (nem akarom azt a szót használni, mely igazából azt kifejezi). A polgármester válaszában egy mondata: „Nem tudja, hogy mit tegyen, kérte, hogy keresse meg és beszéljék át.” Igazán szépen hangzik, de az április 13-án a Polgármesternek írt levelemre sem válaszolt, melyben több kérdést tettem fel. A POLGÁRMESTER ÁPRILIS 11-E ÓTA NEM KERESETT MEG. Gondolom, hogy azt nevezte annak, amikor a faluban a jegyző asszonnyal szállt be a járművébe, holott kb. 10 m-re jöttem velük szembe a „Főtéri Vendéglátó egység” mellett, s mindketten láttak. Itt lett volna lehetőség egy pillanatra megállni és velem beszélni. BIZTOS EZT A TALÁLKOZÁST TEKINTETTE MEGKERESÉSNEK.

A Polgármesternek illett volna a valós helyzetről tájékoztatni a Testületet, vagy amennyiben fogalma sincs a dolgokról, akkor ne tett volna semmilyen kijelentést.

Homo europensis

Az európai ember holtig tartó tanulással akarja elérni, hogy élete végéig ne kelljen gondolkodjon. Természetvédőnek nevezi magát, pedig csak lusta fát vágni, rőzsét gyűjteni horgászni vagy vadászni menni.

Szibériából várja a gázt, mert lusta rőzsét gyűjteni a háza melletti erdőben. Sőt a rőzségyűjtést már a törvény is tiltja. Felfogása szerint csak a fa elégetése okoz „globális klíma katasztrófát” Pedig a korhadáskor ugyanannyi energia szabadul fel, mint az égetésekor. Az olajkorszak után vízzel akarja megtankolni majd az autót. Államilag támogatja, a versenyképtelen elektromos autózást. Minden hangya, méh vagy darázskolónia a másodperc törtresze alatt felveszi a harcot egy idegen területfoglaló ellen. Az európaiak erre tíz év alatt sem váltak képessé. Hanem magát

ostorozza az egész világon meglevő túllegetetés ellen. Ami sivataggá teszi az egész Földünket. Kikelés után vágatják földig a leendő faóriásokat. Homo idiotizmus.

Losonci Miklós

Süti!

- Mondta osztálytársunk negyvenöt évvel ezelőtt a szarvasi főiskolai gyakorlatunkon. - Hol van itt süti? – kérdeztük.

-Süti! -kiabálta. - Hol látsz te itt sütit? – kérdeztük újra, de ekkor már repült a csizmája a levegőben, mert lerúgta.

-SÜTI – üvöltötte utoljára szarvasi szlovák

osztálytársunk. Ugyanis előtte valamelyik idiotisszime domine – idióta barátunk bedobott egy égő csikket az elálló csizmája szárába. Ezért kiabálta, hogy - süti!

- Isten nyugosztaljon, Peti!

Losonci Miklós

Árpád-házi Szent Kinga

Egy magyar királynő, aki Lengyelország és Litvánia védőszentje lett.

Remélem, nem esem az elfogultság vagy a tájékozatlanság csapdájába, de nem tudok róla, hogy létezne uralkodói dinasztia, amelyik ennyi szentet adott a világnak, mint az Árpád-ház. Hiszen a sztyeppei törzsfőnök-fejedelem, Árpád leszármazottjai közül már az elsőt, akit királlyá koronáztak – Istvánt – még halálának századában szentté avatták; őt pedig (nem számítva ide az Árpád-házi, vagy velük „csak” relatíve távolabbi kapcsolatban álló tizenhét boldogot és szentet) további nyolc közvetlen rokona követte a szentek sorában.

Az Árpád-háziak külső megjelenéséről alig tudunk valamit azon kívül, hogy koruk átlagánál jóval magasabb növésűek voltak (III. Béla csontváza közel 198 cm-es magasságot mutat) és hogy a család nőtagjainak többsége kimondottan szép volt. Utódaink biztosan megpillanthatják az arcukat is: a koponyájuk alapján rekonstruált III. Béla és Szent László valóban királyi vonásai után sajátos módon éppen a kriminalisztika fejlődésétől várhatjuk, hogy a molekuláris képalkotás módszerével és DNS-ük birtokában elének tárulhatnak majd Árpád-

házi uralkodóink és szentjeink vonásai.

Ez azonban a jövő. Korunkban az Árpád-ház tagjainak személyiségéről még mindig a cselekedeteik alapján nyerhetjük a leghűbb képet.

A szenteknek van egy furcsa szokása: az idők változásával együtt változhat életüknek és tetteiknek aktuális mivolta. Valami különös, talán valóban isteni rendelés folytán mindig eljönnek az idők, amikor egyikük vagy másikuk hirtelen sokkal fontosabbá válik bizonyos korok - de akár nemzetek vagy országok - számára, mint annak előtte. Árpád-házi Szent Kingával sincs ez másképp.

Élete folyása a királyi vérből származókkal sem okvetlen részletességgel foglalkozó középkori krónikák és a népi legendák keverékéből ismert előttünk. Kinga a „második honalapító” IV. Béla királyunk és Laszkarisz Mária bizánci császári hercegnő első gyermekeként 1224-ben jött a világra Esztergomban. Családja és a kor ismeretében Kinga mögött azonnal fel is sejlik két másik Árpád-házi szent, Erzsébet (IV. Béla húga) és Margit (IV. Béla másik lánya, Kinga húga) illetve lánytestvéreik, a későbbi boldog Jolán és boldog Konstancia alakja. Persze, Margit a legismertebb közülük, talán azért is, mert életét sokkal korábban és sokkal részletesebben dolgozták fel, mint Kingáét.

Ez azonban nem változtat Kinga jelentőségén. A királylányok sokak által irigyelt, de súlyos kötelezettségekkel terhelt életét élte tizenöt éves

koráig, mikor is feleségül adták a krakkói fejedelemhez, Boleszlávhoz. Kinga már előtte szüzességi fogadalmat tett, és férjét is sikerült rávennie, hogy e fogadalom jegyében, az úgynevezett Szent József-házasságban éljenek. Érdekes adalék ez, hiszen akkoriban egy főrangú nőnek sem volt más lehetősége akarata érvényesítésére, mint a vallási körítés. Boleszlávban elképzeléseinek társára lelt, de hamar megmutatta azt is, hogy Árpád vére benne sem vált vízzé, és királynéként távolról sem csupán reprezentációs feladatokra alkalmas.

Házasságkötésük 1239-ben, a fenyegető tatár betörés árnyékában történt, és Kinga a mai értéken talán ki sem fejezhető hozományát teljes egészében a tatárok elleni harc finanszírozására költötte, döntő segítséget nyújtva ezzel a magyarral összehasonlíthatatlanul csekélyebb anyagi lehetőségekkel rendelkező krakkói fejedelmi udvarnak.

A háborúhoz már akkor is rengeteg pénz kellett. A két év múlva Lengyelország számára is bekövetkező tragédiák közepette a tatárokon aratott kisebb, de rengeteg életet – és férje trónját is - megmentő győzelmekben testet kellett, hogy öltson a mi Kingánk önzetlen segítsége is. A vész elmúltával pedig rengeteg templomot és kolostort alapított – ne feledjük, hogy abban a korban ezek a helyek iskolaként, kórházként és afféle szociális intézményként (árvaház, öregotthon) is szolgáltak.

Nem kétséges, hogy ezt a rendkívül költséges tevékenységet döntő mértékben apja, Európa akkor leggazdagabb, szinte kimeríthetetlen források felett rendelkező uralkodója fedezte. Amikor 1249-ben Kinga hazalátogatott, érdekes dolog történt. A krónikák csak annyit írnak, hogy Máramarosban, az aknaszlatinai sóbányába tett látogatás során kérte meg apját, hogy adja neki a bányát, így segíthetne a sóhiánnyal küzdő lengyeleken. Azonban a sorok mögé nézve hamar szemet szúr: egy királyi hercegnő nyilván kellemesre tervezett ittlétekor biztosan az Isten háta mögötti máramarosi sóbányákba tenne kirándulásokat? Egyértelmű, hogy Kinga küldetéstudata, céltudatossága és szervezőkészsége (tipikus Árpád-házi tulajdonságok!) ütköznek itt ki, és célját el is éri: a nyilván kellően megpuhított királyi atya nagyvonalúan beleegyezik lánya kérésébe, Kinga

pedig színarany gyűrűjét dobja az egyik tárnába, az egyezséget megerősítendő.

A só exportja megkezdődött, de Kinga máramarosi sóbányászokat is hívott Lengyelországba, és velük nyitotta meg a magyar határhoz közeli bochniai sóbányákat, köztük a leghíresebb wieliczkait. Lengyelország sóellátása Kingának köszönhetően rendeződött – és ne feledjük: abban az időben ez alapvető stratégiai kérdés volt, megoldása pedig koronás főhöz méltó feladat.

Wieliczkához fűződik a Szent Kinga-mondakör talán legismertebb története, ugyanis a legenda szerint a máramarosi sóbányába dobott aranygyűrűt az első, Wieliczkában kibányászott sötömbben találták meg. A sóbányában látható a híres szobor, amit egy bányász faragott sötömbökből, és amin egy térdelő sóbányász nyújtja át a meglepett és megrendült királynénak a gyűrűt.

Sok éve magam is jártam Wieliczkában, tanúja voltam, ahogy éppen egy lengyel zárandokcsoport érkezett, vezetőjük pedig lelkesen magyarázta nekik a szoborban megörökített legendát. Szinte fizikailag érzékelhető volt a két nép lelkének találkozása, és akkor értettem meg, miért kötik össze ilyen erős lelki kötelékek a lengyeleket és a magyarokat. Hiszen a gyűrű legendájában tulajdonképpen semmi hihetetlen nincs: a földalatti források és patakok minden további nélkül átgörgethették a királyné gyűrűjét magyar földről lengyel földre; Máramarosból a bochniai tárnákba. Kinga éppen negyvenévi házasság után temette el

férjét, aki még életében neki ajándékozta a Dél-lengyelországi Szandec tartományt, ahol Kinga legjelentősebb alapítása, az ószandeci ferences kolostor is található. Beszédes dolog, hogy a lengyel rendek férje halála után neki ajánlották fel az ország kormányzását; mindez távolról sem udvariassági gesztus, ehhez igazi uralkodói, államvezetői kvalitásokra van szükség. Kinga azonban, immár özvegyként, teljesen az Istennek szentelt életet választotta. Az ószandeci kolostorba vonult vissza, hátralévő idejét pedig megosztotta Ószandec, és másik kedvenc tartózkodási helye, Csorsztin vára között.

Utóbbi biztosan nem véletlenül tartozott számára a legkedvesebbek közé. A vár a Dunajec folyó mentén magaslik, ami akkor a határfolyót jelentette Lengyelország és Magyarország között. Vele szinte szemben, a Dunajec túlsó partján van Nedec vára, ami már magyar földön állt.

IV. Béla lányának csak az ablakba kellett kiülnie, hogy láthassa szülőhazáját.

Kinga 68 éves korában, 1292. július 24-én halt meg, az ószandeci kolostorban. Előtte újabb tatár betörés sújtotta Lengyelországot, és Kingán élete alkonyán még egyszer kiütköztek ősei legjobb tulajdonságai: teljes erejét és tehetségét latba vetve szervezte meg és irányította az újjáépítési munkálatokat. Boldoggá 1690-ben avatták, és egészen stílusos kanonizálása 1992. június 16-án történt. Árpád-házi Kingát, a magyar királynét és lengyel királynét Ószandecben a később szintén

szentté vált lengyel pápa, II. János Pál avatta szentté. Kinga azonban több volt, mint „egyszerű” szent. A lengyelek nem felejtették el azt a hatalmas, született államvezetőhöz méltó segítséget, amit a magyar királylányból lengyel királynévá vált Kinga tett az érdekükben. Árpád-házi Szent Kingát Lengyelország és Litvánia védőszentjeként tisztelik.

Mostanában sokszor eszembe jut az a néhány perc, ott a wieliczikai sóbányában.

Eszembe jut – és valami mélységes szomorúság vesz rajtam erőt. Valóban a lengyelek (amúgy tökéletesen érthető) „ruszsofóbiája” és a magyarok (ismét messzemenően akceptálható) idegenkedése mindenfajta kiszolgáltatottságtól lenne az, ami éket ver közénk? Vagy – amúgy elvileg egy platformon

álló – vezetőink egymással való elégedetlensége, talán a mértéket és a fékjeiket elvesztett más vezetőknek való megfelelés kényszere írja felül, feledtetni el velünk ezer év tanulságait? Béla, Boleszláv, Kinga, akiknek sokkal nehezebb próbatételeket kellett kiállniuk, ennyire bölcsőbbek lettek volna ma élő utódaiknál?

A földalatti vizek, amik az országhatáron át vitték Kinga gyűrűjét, ma is áramlanak. Bízunk benne, hogy ugyanúgy összekötnék minket, ahogy közös emlékeink, közösen vívott harcaink és közös szentjeink. Ahogy Árpád-házi Szent Kinga, aki biztosan úgy távozott lengyeljei és magyarjai köréből, hogy hitte: büszke lehet mindkettőjükre.

Copyright: Dr. Csere Péter

Mikulás rendezvény biztosítása Pilisszentlászlón a gyerekeknek!

2023. december 9-én 17:00-órai kezdettel rendezte meg Pilisszentlászló Község Önkormányzata a helyi Mikulás ünnepséget Pilisszentlászló Főterén. A rendezvény helyszíni biztosításához

polgárőrségünk közreműködését kérte az Önkormányzat. Az ünnepségre nagy volt az érdeklődés, sokan eljöttek, kicsik és nagyok egyaránt. A Szabadság tér - Fő tér - megtelt gyerekekkel, felnőttekkel.

Egyesületünk tagjai a közlekedés biztonságára ügyeltek, illetve forgalomirányításban vettek részt. A pilisszentlászlói Mikulás a Petőfi tér irányából krampuszok kíséretében ajándékkal érkezett a Főterre. A Télapó a Szabadság téren, zeneszó mellett osztotta ki az ajándékokat.

A rendezvényre látogatókat meleg teával, forralt borral és füstölt sajttal várták.

Biztosítási feladatainkat önállóan végeztük.

A hideg ellenére vidáman, és zökkenőmentesen zajlott le a mikulás ünnepség. Polgárőrségünk részéről a biztosításban öt fő vett részt.

Ezzel a közterületi mikulás ünnepséggel zárta az önkormányzat a 2023-as évet. Egyesületünk minden rendezvényen segítette az önkormányzatot és a Szentendrei Rendőrkapitányságot a zavartalan, és eseménymentes rendezvénybiztosításokban.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Pilisszentlászlói Önkormányzat- Pilisszentlászló

Tisztelt Önkormányzat!

A Tölgyfa utca jelenlegi állapotáról írok, s amennyiben az utcát érintő beavatkozáshoz nem kértek közútkezelői hozzájárulást, úgy kérem, hogy a Jegyzőnek intézkedés céljából áttenni szíveskedjenek.

Az elmúlt napokban, a Tölgyfa utcában történő építkezéshez kapcsolódóan ismételten az amúgy is rossz utca állapotát tovább rongálták. Nem elég,

hogy a januári útbeszakadáshoz is hozzájárult az építkezést végző az árok eltömítésével, most keresztbe vágta át az úttestet. Úgy lett visszaépítve, hogy a munkálathoz kiásott árok az arra haladó gépjárművek épségét veszélyezteti.

Pilisszentlászló, 2023. november 28.

Köszönettel:

Dr. Schweickhardt Gotthilf

Bölcs mondások - Tibor atya gyűjteményéből

...”Mindent nekem adott át az én Atyám, és senki nem ismeri a Fiút, csak az Atya, és az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú, és akinek a Fiú jelenti ki.

Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok nehéz, terhetek súlya alatt, és én megkönnyebítelek titeket”

MÁTÉ EVANGÉLIUMA 11-12

A feleség olyan rejtett hibák összesége, amelyek a házasság előtt elkerülték a figyelmedet.

JAMES STEWART

Király sem lennék ott, hol nem vagyok szabad.

PHAEDRUS

Ez az ember örült! Mindig azért nyomorog, hogy ne nyomorogjon...

LEONARDO DA VINCI

Az a hit, ami az igazsággal elpárolog, nem érdemli meg a ragaszkodásunkat.

ARTHUR C. CLARKE

A babona olyan mint a szentjánosbogár: sötétre van szüksége ahhoz, hogy világíthasson.

SCHOPENHAUER

Mindig tud adni, akinek a szíve szeretettel van tele. A szeretethez nem kell teli erszény

SZENT ÁGOSTON

Az embereket ne azért szeressük, amit ők tehetnék

értünk, hanem azért, amit mi tehetünk öértük!

LEV TOLSZTOJ

Az ember sosem tudja, mi a karácsony, amíg egy idegen országban el nem veszíti.

ERNEST HEMINGWAY

Annál jobban közelítünk egymáshoz, minél beljebb haladunk önmagunkban.

OTTLIK GÉZA

F R

Akire büszke lehet szlovákságunk

Matheász János

A magyarországi szőlőtenyésztés úttörője Ján Mathiasz-Matis, sárosi szlovák 185 évvel ezelőtt, 1838. február 22-én Sabinov közelében (a mai Eperjesi járásban), Mošurov kis faluban, Ján Mathiasz (1905-ig eredeti vezetéknév Matis) született. A magyarországi szőlőnemesítési szőlőtermesztés megalapítója, édesapja Ján Matis és édesanyja Mária szül. Hajduková Mošurovban élt, mint a falu akkori szinte minden lakója, földműveléssel foglalkozott. Mošurov falu, ahol Ján Matis általános iskolai tanulmányait szerezte, Šarišská vrchovina északkeleti részén és a Mošurovka-patak völgyében található. Születésekor a falunak mindössze 22 háza és 185 lakosa volt. A középiskola elvégzése után Ján Matis beiratkozott egy papi szemináriumra. Már az első évben meggondolta magát, és beiratkozott a kassai jogi akadémiára, de azt sem fejezte be. Befejezetlen tanulmányai ellenére bizonyára jó tudással és készségekkel rendelkezett, amikor 1860-ban először a kassai Aba vármegye írnoka, majd hamarosan a vármegye főtitkára lett. Már 1863-ban, amikor önkormányzati titkár lett, irodai munkája mellett szőlőműveléssel kezdett foglalkozni. Bámulatra méltó, hogy 1866-ban megalapította az első szőlőfajta gyűjteményt, majd a kassai Červený breh több hektár szőlőültetvényének megvásárlása után a professzionális szőlőnemesítésnek szentelte magát.

Európa minden tájáról gyűjtött fajtákat, figyelte növekedésüket, és gondosan rögzítette leleteit. Néhány éven belül 500 fajtát ültetett a szőlőbe 1600 márkanévvel, amelyek közül sok francia eredetű. 1873-ban kiadta a Hornouhorská Szőlőiskola Fajtaárjegyzékét, amelyben 231 fajtát írt le és ajánlott fel, ebből 163 étkezési fajta. Számos nemzetközi kiállításon vett részt, ahol számos díjat kapott.

Annyira magával ragadta a nemesség, hogy a hivatalos munka már másodlagos volt számára, 1880-ban elhatározta, hogy Tokajban borász lesz, ahol vásárolt egy közel háromhektáros mádi szőlőt, és az egész családdal átköltözött. Tokaj lábánál. 1881-ben aztán gróf Andrássy Július vette meg viničkyi szőlőinek kezelőjeként. Kilenc év ottani munka után úgy döntött, hogy talaj- és agrotechnikai viszonyok megváltoztatásával küzd a szőlőfiloxéra terjedése ellen. 1890-ben Kecskemét mellett vásárolt először 10, majd további 18 hektár immunhomokot, amelyet a helyi település szőlőcsemetéivel és eredeti francia fajtákkal ültetett be. Amikor 1900-ban házat kapott ezen a Kecskemét melletti kutatóbázison, abbahagyta az ingázást, és hatvan év feletti korában végleg ott telepedett le.

Az eredmény a szőlőtermesztés közel felére bővült az alföldi immunhomok korábban barátságtalan kiterjedésű területén. Munkásságának

eredménye lendületet adott a Duna-Tisza közén, más területeken is hasonló immunhomok-területek használatának, munkája eredményét élvezték Kiskőrösön élő szlovákok is, ahol akkoriban szinte valamennyien szőlőtermesztéssel foglalkoztak. Tenyésztőbázisáról évente 800-1 millió szőlőcsemetét ültettek el a Duna-Tisza közén. 1873-ban a bécsi világkiállításon első díjat nyert, 1896-ban pedig a Millenniumi Kiállításon nemzetközi elismerésben részesült. Mindjárt a 20. század elején, 1900-ban Brüsszelben kitüntetést kapott. Ján Mathiasz-Matis hazai és külföldi fajták

keresztelésével ért el jelentős sikereket. Ebben az irányban bátyja, Jozef Matis nagymihályi szőlőfajtákat gyűjtő és nemesítő segítette, aki külföldről hozott neki különféle fajtákat, amelyekkel gyakorolt.

A múlt század hatvanas éveiben Szentendrén alakult szőlővel is foglalkozó termelőszövetkezet a Matheász János nevet vette fel és viselte évtizedekig, elnöke a szintén szlovák nevű – származású, Hornyák Jenő volt, amíg nem társult az Óbuda termelőszövetkezettel.

Ján Jančovic (oslovma.hu) cikkéből fordította: F R

Rég látott havazás

Látni ugyan nem láthattuk magát a havazást, mert vannak akik már, vannak akik még aludtak, mikor

csütörtök reggelére ilyen gyerekkorunkra emlékeztető kissé zimankós, de ugyanakkor romantikus látványra ébredtünk. Reggel hat óra tájban a különben kényelmi szempontokból üdvös, jól funkcionáló automata garázsajó megmozdult ugyan de nem nyílt ki. Nékem, mint gépészeti kérdésekben antitalentumnak, sem volt nekéz rájönnöm, hogy a hó lehet okozója a bajnak. Miután kimentem a másik ajtón a villanyoszlopok által megvilágítva igazán gyerekkori romantikus látvány tárult hunyorgató szemeim elé. Elszoktunk már a hóval borított kemény telektől.

Ahogy a régi bölcsek mondták: - „Változnak az idők, és bennük változunk mi is.”

F R

Újjátelepülés Pilisszentlászló újabb betelepítése

A török hadak elleni felszabadító háború, valamint a kurucok harcainak pusztítása a történelmi Pest megyének majdnem teljes elnéptelenedését eredményezte. A felszabadulás utáni ötven esztendő méltán nevezhetjük a megye újjátelepítésének és a gazdasági élet – elsősorban a mezőgazdaság és az állattenyésztés – megteremtésének időszakának.

A 17. század végén kezdődött azoknak a jobbágyoknak illetve az ő leszármazottaiknak a visszaáramlása, akik előbb a török elől menekülve

hagyták el otthonaikat. Az 1700-as évektől okleveles adatok alapján kísérhetjük figyelemmel, hogy az északi megyékből a mai Magyarország mely vidékeire kerültek kétséget kizáróan szlovák ajkú betelepülők, s közöttük – különösen Pozsony, Bars, Hont Nógrád egyes szlováklakta területeiről – olyanok is voltak, akiknek elődjeik a törökök elől menekültek északra, ahol aztán elszlovákosodtak.

Az előbbieken kívül jöttek még Túróc megyéből is, a Nyitra-Zsolna vonalától nyugatra eső részéről, akik a Dunántúlon telepedtek le. Az első

hullám már 4 – 5 évvel a törökök kiűzését követően 1711 – ig tartott.

Manga János történész szerint a telepések második hullámában (1711 – 1740) érkezettek egy része, főként azok a katolikus vallásúak, akiket a pálosok vagy a káptalan toborzott, zömmel a Pilisben telepedett le. Származásuk főleg a mai Nyugat – Szlovákia. A harmadik hullám 1740 – től 1780 – ig tartott. A török uralom alól felszabadult területek vonzását, illetve az akkori idők népvándorlását a szökött jobbágycsaládokról készült összeírások szemléltetik a legmesszebben. Pest megyei levéltár ilyen jellegű dokumentumait lapozgatva, meggyőződhetünk arról, hogy 73 helységébe 387 jobbágycsalád szökött.

F R

Könyvek

A könyvek története az ókori világban elvezet Nagy Sándor csatáinak helyszíneire, bebocsátást enged Kleopátra palotáiba és a fortyogó Vezuv lábánál fekvő Papiruszok villájába, megmutatja az első ismert könyvkereskedéseket és kéziratmásoló műhelyeket, de bejárja Oxford földalatti könyvlabirintusát és a leégett szarajevói könyvtárat is. Aktuális témákhoz nyúlva köti össze a klasszikusokat rohanó világunkkal: Arisztophanész

a perbe fogott humoristák elődje, Szapphó a kortárs női íróké, Titus Liviusnak voltak elsőként rajongói, Seneca pedig a post-truth úttörője.

Hajdanában a tűzhely fénylő lángja mellett gyertya, majd később petróleumlámpa szerény fényénél is olvastak némely családnál az írástudó, szépen olvasó - mesélő asszonyok. Azok, akik hegyvidéki házukban vagy alföldi otthonukban olvastak; azok, akik energiától felrobbanó metropoliszokban adták át magukat a könyvek varázsának, és azok, akik békés külvárosokban merültek bele olvasmányaikba. Egyszerű emberek, akiknek van, hogy fel sem jegyzi a nevét a történelem.

Nos, mi a mai korban élő emberek olyanok vagyunk, mint a könyvek. A legtöbb ember csak a borítót látja.

Néhány ember csak a bevezetőt olvassa el. Sok ember hisz a kritikusoknak, és csak egy - két ember lesz, aki ismeri a tartalmat is.

Emile Zola után szabadon F R.

Pont fordítva

100 éve a nők nem jártak pénzt keresni. Annyi keresztény gyerek született, hogy az egész világot gyarmatosították a keresztények. Két fizetésből kétszer annyi gyerek is felnevelhető lehetne, ha jutna rájuk idő is. Ennek hiányában viszont fele

annyi születik. Muszlim és néger gyerekekkel akarja a Nyugat fenntartani a keresztény – fehér társadalmakat. Szánalmas.

Losonci Miklós

Botos Regina

Bár már kisgyermekként kijelentettem a szüleimnek, hogy keramikus szeretnék lenni, mindez mégiscsak egy álomszerű világnak tűnt. Mivel iskolai tanulmányaim során több matematika versenyt nyertem, ezért valahogy a „reál” világ tűnt nekem valónak, de már akkor is imádtam alkotni, szerettem a szépirodalmat és a zenét. Az élet egészen más területekre sodort: voltam sportújságíró a Magyar Hírlapnál, au pair és felszolgáló Angliában, pr és online marketingszakember egy többszörösen díjnyertes ügynökségnél, kommunikációs szakember a Magyar Református Szeretetszolgálatnál, honlapkészítő egyéni vállalkozóként, sőt még gólyalábaztam is egy ideig Dubaiban.

Akkor kerültem újra közelebbi kapcsolatba a kézművességgel, mikor hirtelen ötlettől vezérelve Indonéziába költöztem, a batik ősházájába. Bár sokan keverik, a batik nem a csomózásos technikát (tie-dye) jelenti, a batik esetében egy batikpipával, viaszt használva viszünk fel gyakran bonyolult mintákat a textilre, majd befestve az anyagot, a viasszal blokkolt rész megőrzi eredeti színét. Másfél évet töltöttem Indonéziában, a batik mellett megismertem az ottani színes kultúrát, „hakniztam” angol tanítás címén (kezembe nyomtak egy mikrofont 200 gyerek előtt, hogy tanítsam őket angolra fél óra alatt), és menekültem, amikor kitört a Merapi vulkán az otthonomtól 20 km-re. Emellett jártam Indiában is a warli törzsnél, akik még döngölt padlójú, levelekből font falú házakban éltek akkoriban, s a vályogból tapasztott falakra festették fel mindennapjaik és ünnepeik eseményeit.

Bár mindez óriási hatással volt rám, hazatérve újra jött a mókuskerék. Mígnem úgy adódott, hogy Budapestről előbb Noszvajra, majd végül Bátorba költöztem, egy 390 fős kis faluba, a Bükk lábánál. Ekkor a „kézművesség” egy egész más területébe kószolhattam bele, hiszen vettem egy felújítandó házat, melyet jórészt egyedül, illetve a barátaim segítségével újítottam fel. Falat bontottam és húztam fel, tapasztottam, burkoltam, festettem, betonoztam, kőből támfalakat építettem, nyílászárókat cseréltem, bútorokat készítettem, és megbarátkoztam rengeteg szerszámmal és géppel –

leszámítva a vízmértéket. Mondhatni szüleim nyomdokaiba léptem, akik szinte egész életükben építkeztek, s amikor a malterrel megkentem az első téglát a házamban, rájöttem, hogy bár soha nem tanultam mindezt, gyermekkoromban mégiscsak rám ragadt.

Az öncélú művészetnél jobban kedvelem, ha van egy hasznos tárgyunk, ami nem melleleg szép is. - Nekem is vannak festmények a falaimon, amik ugyan nem hasznosak, de nyilván megvan a létjogosultságuk. Ezért inkább átfogalmaznám:

A kizárólag díszítő funkciót ellátó tárgyaknál jobban kedvelem azokat, melyeknek lehetőség szerint funkcióju. Számomra egy ház is akkor szép, ha „van rajta mit nézni”, ha megragadnak a részletek. Ezért az otthonom korántsem hagyományos, van fakarikapadlóm, képkeret- és borosüvegfa (mindkettő hátulról megvilágítva), csempemozaikjaim, plafonablakom, rengeteg újrahasznosított dolog, no és persze nem nagyon vannak élek, sarkok és fehérén hagyott részek. Mindenesetre a házfelújítás lelkileg is egy nagy építkezést jelentett: rájöttem, bármit el tudok érni, ha akarok, bármire képes vagyok, s önmagam is jobban megismertem.

Épp az éveken át – a mai napig – tartó házfelújítás vezetett odáig, hogy a kerámia végül tényleg megjelent az életemben. Szerettem volna egyedi tányérokat az egyedi otthonomba, így megismertem Nagy Mária Irén keramikust, aki tanítani kezdett. Gyorsan hozzáteszem, hat év telt el, de a mai napig nem készültek el azok a tányérok, viszont kezdte áthatni mindennapjaim a kerámia.

Imádok a Bátort körülvevő erdőkben bolyongani, s

megcsodálni a természet különleges alkotásait, melyekből ihletet meríthetek, ugyanakkor szerettem volna egy-egy korhadó holt fa különleges formáját megmenteni, másként újrateremteni. A holt fa és a kerámia egyszerre harmonikus és ellentmondásos is, „...mert az ellentmondás mindig is az emberi lét egy sarokköve volt” (J. K. Stefánsson). Szóval a harmónia jó a léleknek, az ellentmondás pedig szükséges, hogy az életünk ne legyen unalmas, hogy gondolkodjunk, hogy igazán éljünk.

A holt fa és a kerámia együtt szép, de nem hasznos, s mint említettem, számomra az alkalmazhatóság is szempont. Mindig is szerettem a fényeket, ahogy megváltoztatja a minket körülvevő világot, az emberek érzéseit, vagy ahogy a környezet – például egy tölgyfa levele – változtatja meg a fényeket. Már a batik képeimnél is kísérleteztem megvilágítással, végül azonban a kerámiával csúcsosodhatott ki a fények, lámpák iránti szenvedélyem. Persze az elején nem ment könnyen, nem csupán azért, mert minden fa, minden kerámia egyedi, így nincsenek minden esetben alkalmazható praktikák, de egy fiatalkori trauma miatt sem: néhány másodpercen múlt az életem egy áramütés során. Mindez azonban egy jó alkalom volt arra, hogy legyőzzem rettegésem, s bár az első lámpámnál még alaposan leizzadtam a bekötéskor, azóta már könnyedén megy, s olyan szavakkal dobálózom, mint a WAGO vagy a krimpelés.

Így alakultak ki aztán lámpaszobraim, melyekkel volt alkalmam több kiállításon is részt venni, legutóbb például a St. Andrea Borbirtok Galériájában, az egri Líceumban, valamint A Magyar Kézműveségért Alapítvány által szervezett kiállításon a Vajdahunyad várában.

Tehát az unalom nem része az életemnek. A munka, házfelújítás, természetjárás és kerámiázás

mellett igyekszem valami jót, hasznosat is tenni a társadalom számára. Így a Bátor a Bátraké Egyesülettel önkéntesként próbálunk eseményeket szervezni, szépíteni a falut, legutóbb például fecskedűcot építettünk és műfecskefészkeket készítettünk. A fenntartható fejlődés és környezetvédelem elősegítését célul tűző Báranyfelhő-Bodorító Egyesülettel pedig

létrehoztuk hazánk első tyúk TV-jét, a HenFlix-et, mely indulásakor szinte berobbant a magyar médiába (még Grecsó Krisztián is írt róla az Élet és Irodalomban), s hatására nem csupán más szemmel kezdték nézni az emberek ezekre a baromfikra, de többen kedvet is kaptak a tyúktartáshoz, vagy éppen felidéztek számukra gyermekkoruk szép emlékeit. Arról nem is beszélve, hogy még pszichológus és mentálhigiénés szakember is ajánlotta a közvetítést, mivel nagyon megnyugtató az emberek számára.

Nem tudom, négy évtized útkeresést követően a kerámiázásban és Bátorban

végleg megtaláltam-e a helyem, vagy ez is csak egy állomás. A már említett író, J. K. Stefánsson Hiányod maga a sötétség könyvét olvasva épp tegnap este érintett meg ez a mondat: „...aki elvágja a gyökereit, aki elveszíti őket, és menekül a múlt elől, annak nem lesz menedéke ezen a világon.”

Talán velem is ez a helyzet, nem ismerem igazán a múltat, a családom őseinek történetét, csupán néhány történetet, köztük, hogy apai dédnagypapám és anyai üknagypapám is tót volt. És édesanyám gyakran mesélte, hogy gyermekkorában még az ő szülei is félig szlováknak diskuráltak, ha nem akarták, hogy a három lány értse, miről is beszélnek. Persze, azért csak kitalálták, hiszen magyarságunk mellett egy parányi részünk mindig megmarad szlováknak. És ez az aprócska részlet is szükséges ahhoz, hogy tudjuk, kik is vagyunk valójában.

Botos Regina

Népszokások, hagyományok

December a latin őskalendáriumban a 10. hónap volt, a neve is azt jelenti: decem = „tiz”. Más néven télelőnek, álomhavának, szentkarácsony havának is hívják. Talán ez az összes hónap közül a legeseményteljesebb, rengeteg ünnepet, népszokást tartogat számunkra ez a hónap. Ennek a cikknek az elolvasásával bővebben megismerkedhetünk velük.

Jeles napok:

Advent: Az egyházi év kezdete, a karácsonyi előkészület 4 hetes időszaka. Szent András napját követő vasárnapkal kezdődik. Eredete az V. – VI. századra nyúlik vissza. Régen éjféli harangzúgók jelezték kezdetét, egyben az egyházi év megnyitása is. Egykoron a vallásos emberek szigorú böjtöt tartottak, hajnali misékre jártak. Adventi hiedelmek babonák: - az eladósorban lévő lány a hajnali misére való első harangozáskor a harang köteléből 3 darabot tépett, amit aztán a hajfonó pántlikában hordott, hogy farsangkor kísérője legyen, - az Alföldön a hajnali misére való harangozáskor a lányok mézet vagy cukrot ettek, hogy ettől édes legyen a nyelvük, s mielőbb férjet „édesgessenek” maguknak, - Erdélyben a hajnali mise alatt az ajtókat, ablakokat zárva kellett tartani, mert a boszorkányok ilyenkor állati alakot öltenek, s mindenhová megpróbálnak bejutni és rontást okozni.

December 4. – Borbála napja:

Kis-Ázsiában élt, keresztény hitéért mártírhalt (lefejezték) halt. A bányászok, tüzerek, várak védőszentje.

Régen a hajadonok is pártfogójuknak tekintették, mert ha az e napon vízbe tett cseresznyeág karácsonyra kivirágzott, az házasságot jelentett. Tiltott dolog volt e napon a fonás, a varrás, a söprés. A női vendég nem hozott szerencsét a házra. A boszorkányok a hagyomány szerint ezen a napon szerezték meg a rontáshoz szükséges ruhadarabokat, így tilos volt a ruhát kint hagyni.

Ajándékozni és bármit kölcsönadni is tiltott volt, mert az elvinné a szerencsét a háztól.

December 6. – Szent Miklós napja: Szent Miklós püspök emléknapija, aki a IV. században élt a kisázsiai Myra városában. A pékek, gabonakereskedők, diákok, eladólányok, révészek, vízimolnárok, polgár városok pártfogója. Segítette a nincsteleneket, a szegényeket, egy legenda szerint a nyitott ablakon át aranyakat dobott be három hajadonnak, akik ennek köszönhetően tisztességesen férjhez mentek. Innen ered a mai napig a szokás, hogy a gyerekek kiteszik a megtisztított cipőjüket az ablakba, s várják a Mikulás bácsit (a Mikulás szó a Miklós név szlovák megfelelője, amely a XIX. Században került át a köznyelvbe), aki piros ruhába öltözve, fején süveggel, hátán puttonnyal járja az országot-világot és megajándékozza a „jó gyerekeket”. Az időjárással kapcsolatos hiedelmek szerint ilyenkor már havazik, mire azt mondták: Miklós megrázta a szakállát, melyből karácsonyi időjárásra következtek.

December 21.- Tamás napja: egyben a téli napforduló kezdőnapja. Hitetlen Tamás néven emlegetett apostol napja. Ő volt az a tanítvány, aki az evangélium szerint kételkedett Jézus feltámadásában, ezért hitetlen Tamásként vonult be a vallásos történelembe, viselkedése pedig „tamáskodásként” a köznyelvbe. Tamás napjához rengeteg hiedelem fűződik, főleg disznóvágással kapcsolatosak. - A Tamás napon vágott sertés hāj, a „Tamáshāj” nem avasodik meg, gyógyításra alkalmas. Főleg kelések, nehezen gyógyuló sebek, kisgyermek kiütéseinek a kezelésére használták - Egyes vidékeken ezt a hājat egy illatos kerti növény összetört leveleivel keverték össze, mivel ennek a növénynek rontásselhárító erőt tulajdonítottak. Máshol tömjénnel, szentelt vízzel, vagy hagymával vegyítve használták. Időjárásjósló nap is ez: - Ha 21-e reggelére frissen esett hó borította a tájat, a hiedelem szerint békés, boldog karácsony ígérkezett. - Ha az e napon megölt disznók mája nagy lett, akkor a régi öregek azt mondták, hogy csikorgós lesz a karácsony.

Szent Éjszaka

Rég volt az már nagyon rég, mikor Úr Jézusnak el kellett jönni az égből közénk. Immár két évezred eltelt azóta. Régen volt az mikor szinte az egész világ felett a római császár Augustus uralkodott.

Szerencsésen uralkodott, mert béke volt a nemzetek között. Katonai szabályok rozsdásodtak a padláson, éles kopjákat harcosok beleszurkálták a földbe a sorok közé a kertbe, körülöttük nőtt a vörös és fehér bab.

Augustus császár hatalmas uralkodó volt, de még hatalmasabb akart lenni. Az egész birodalomba követeket indított, hogy írják össze mennyi nép, és település tartozik hozzá.

Követek elindulnak minden oldalra, vietik magukat fehér lovakon, vágtnak, ahogy csak bírnak, dobbal és kiáltozva ismertetik kívánságát a császárnak:

- Közhírrétetik, hogy a legmagasabb császár Augustus tudni akarja, mennyi nép, falu és város van az országban. Ezért minden ember vigyen két ezüstöt, mint adót a császárnak és iratkozzon be abban a városban, vagy faluban, ahonnan származik a családja! Bum, bum! Szűz Mária és József Betlehemből származnak és családjából a régi dicsőséges királynak, Dávidnak. Készséggel szót fogadnak a császár parancsának és hamar útra kelnek. Szűz Mária felül a számarra, József megfogja gyeplőjét a számarnak és vándorolnak Betlehembe úttalan utakon.

Ó milyen fájdalma s az úttalan út! Telis tele van kövekkel és vízmosásokkal. Egyszer meredeken kapszkodik felfelé a hegynek, máskor meredeken lejt lefelé. Embertelen hideg uralkodik, mert december királya a télnek. Vad szél kergetődzik hideg esővel, csak néha-néha mutatkozik a hüvösen sugárzó napocska. Szűz Mária fázik a számaron, inkább bandukolva gyalogol, hogy felmelegedjen, de a gyaloglás még nehezebben esik neki. Az út helyenként csúszós, helyenként meg ismét felázott és sáros. Négy napig tart a félelmetes vándorlásuk

Betlehenbe. Éjszakát jó lelkű embereknel töltik, de virradatra ismét talpon vannak.

Szerencsésen megérkeznek Betlehembe, és szükségük van szállásra. Józsefnek van a városban ismerőse, nos egyenest hozzá mennek:

- Jöttünk feliratkozni, ahogy parancsolta Augustus császár. Befogadnál éjszakára hajlékomba barátom?

- Kár, nagy kár, későn érkezétek, József. Házam kora reggeltől befogadott már annyi vándort, hogy egy üres sarok sincs már benne. Szent család tovább vándorol, megy ajtótól ajtóig, de sehol nem találnak alvóhelyet. Még a helyi vendéglős is

mikor meglátja, hogy József szegény és nem tudja kifizetni a szállást, ő is csak tovább küldi:

- Előbb kellett volna jönnötök – aki későn jár, saját magának árt... Vándoraink tovább mennek utcáról utcára, háztól-házig. Ekkor Szűz Mária felemeli tekintetét, csodálkozva néz körül. – Mi történt a néppel az utcákon, hogy egyesek sírnak, mások nevetgélnek, örülnek? Nem tudja azt sehogyan felfogni, megkérdezi Őrangyalát:

- Angyalkám, őrző angyalom, miért sírnak egyesek, és miért, örülnek mások?

- Az Úr Jézus miatt van, akinek most kell megszületnie. Szomorúak a zsidók, akik nem hisznek Úr Jézusnak, mert gonoszak és nem akarnak megjavulni. Boldogok a jó zsidók és a pogányok, akik hisznek Jézusban, és haláluk után felkerülnek a mennyekbe. Már esteledik, napocska kíván az embereknek jó éjszakát. Városban még sok ember járkal, akik szállást keresnek és a betlehemi kutyáknak annyi, munkájuk van, amennyi még soha.

Csak a Szent Családra nem ugatnak, mert érzik, hogy Szűz Mária lesz anyja Úr Jézusnak. Körül veszik őt, és boldogan csóválják farkukat és vinnyognak. Legalább az állatok kedvesek Isten anyjához, ha a népek keményebbek, mint a szikla.

F R

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015